

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра _____ Менеджменту _____
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК «Антикризове управління»

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 «Менеджмент» _____
(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) «Менеджмент організацій та адміністрування» _____
(назва освітньої програми (спеціалізації))

факультет _____ Факультет економіки і управління _____
(найменування факультету)

мова навчання _____ державна _____

Затверджено на засіданні кафедри

МЕНЕДЖМЕНТУ

(найменування кафедри)

Протокол від « 29 » 08 2022 року № 1

м. Запоріжжя 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Антикризове управління</i>
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>
Викладач	<i>Нечаєва Ірина Анатоліївна, к.е.н. доцент, доцент</i>
Контактна інформація викладача	<i>Телефон кафедри, 050-613-72-86, i.nechaeva@i.ua</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	a.276
Обсяг дисципліни	Кількість годин – 120; кредитів – 4; розподіл годин: лекції – 30, практичні та семінарські – 14, самостійна робота – 76. Вид контролю – залік.
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p>Дисципліни, вивчення яких передують дисципліні «Антикризове управління» та полегшують її засвоєння: Економічна теорія, Економіка і фінанси підприємства, Основи менеджменту, Бухгалтерський облік, Фінанси підприємства, Інвестиційний менеджмент, Страхування.</p> <p>Дисципліни, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні цієї дисципліни:</p> <p>Регіональна бюджетна політика, Національна та регіональна економіка, Конституційні основи державної влади, Управління змінами</p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен отримати загальні компетентності:</p> <p>ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні</p> <p>ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>фахові компетентності:</p> <p>ФК 1. Здатність визначати та описувати характеристики організації.</p> <p>ФК 2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.</p> <p>ФК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.</p> <p>ФК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.</p> <p>ФК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту,</p> <p>ФК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.</p> <p>ФК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.</p> <p>ФК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.</p> <p>Очікувані програмні результати навчання:</p> <p>ПР 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.</p> <p>ПР 4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПР 5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації</p> <p>ПР 6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>ПР 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.</p>	
4. Мета вивчення навчальної дисципліни	
- формування системи знань і навичок управління у кризових ситуаціях, розв'язання складних завдань стратегічного значення в ринкових умовах, організації системи управління,	

адекватної вимогам сучасної економіки.

5. Завдання вивчення дисципліни

- засвоєння теоретичних основ управління підприємством в кризових і передкризових ситуаціях, механізмів виявлення кризи і кризового стану підприємства, практичних методів оцінки і діагностування кризи та розробки заходів щодо їх нейтралізації.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 «Теоретичні основи антикризового управління та передкризове управління»

Тема 1. Кризові явища. Їх класифікація та циклічність

Класифікація кризових явищ у підприємстві

Сутність, параметри та чинники кризових ситуацій і явищ

Типологія кризових ситуацій

Кризові явища в економіці виробничих систем

Економічний механізм виникнення кризового стану виробничої системи

Тема 2. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку

Життєві цикли організації: класифікація та зміст

Поняття стійкості та її види. Стійкість підприємства і кризи

Керовані змінні в організації та антикризове управління

Основні закони функціонування та розвитку підприємства

Функціональне та антикризове управління

Тема 3. Заходи державного антикризового регулювання

Еволюція правової бази про банкрутство за часів перебування України у складі СРСР.

Відродження інституту банкрутства з 1987 р. Основи інституту банкрутства в Україні та перспективи його подальшого розвитку (Закон України «Про банкрутство»).

Інституціональна система антикризового управління економікою.

Форми і методи оздоровлення підприємств у кризовій ситуації.

Три режими процедури банкрутства: загальний, спрощений, спеціальний.

Учасники справи про банкрутство, об'єктивні обмеження масового застосування механізму банкрутства.

Тема 4. Сутність та особливості антикризового управління

Економічна безпека і гнучкість функціонування підприємства

Маркетинг в антикризовому управлінні

Роль інновацій в антикризовому управлінні

Інвестиційна антикризова діяльність на підприємстві

Тема 5. Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу

Визначення платоспроможності підприємства на підставі даних бухгалтерського балансу.

Оціночні показники для поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій.

Групування показників для визначення інвестиційно-привабливих підприємств і оцінка майнового стану, фінансової стійкості інвестованого об'єкта, оцінки ліквідності активів об'єкта; оцінки прибутковості інвестованого об'єкта, оцінки ділової активності і ринкової активності.

Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності (поточної, критичної, надкритичної), а також ознак фіктивного, дійсного чи навмисного банкрутства чи доведення до банкрутства.

Моделі й системи показників для прогнозування банкрутства: аналітичні коефіцієнти У. Бівера, моделі Е. Альтмана, Г. Лису, Р. Таффлера, Г. Тішоу, Конана і Гольдера, Спрінгейта.

Змістовий модуль 2 «Антикризове управління підприємством»

Тема 6. Стратегія і тактика антикризового управління

Стратегічні аспекти антикризового управління підприємством

Організаційні аспекти готовності підприємства до функціонування у кризових ситуаціях

Стратегічний план як основа антикризового управління

Методи прогнозування кризових явищ .

<p>Стратегічний і оперативний контролінг діяльності підприємства</p> <p>Тактичні аспекти антикризового управління</p> <p>Методи оцінки і аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства</p> <p>Розробка концепції антикризового управління підприємством</p> <p>Реалізація концепції антикризового управління підприємством</p> <p>Профілактика кризових ситуацій на підприємстві</p> <p>Тема 7. Банкрутство, ліквідація та санація як методи антикризового управління</p> <p>Поняття банкрутства та його причини.</p> <p>Процедура визнання боржника банкрутом.</p> <p>Ліквідація збанкрутілих підприємств.</p> <p>Санація (фінансове оздоровлення) підприємства.</p> <p>Загальна характеристика процесу реструктуризації підприємства.</p> <p>Тема 8. Особливості кадрового менеджменту в кризових ситуаціях</p> <p>Організація робіт з виходу організації з кризи</p> <p>Роль людського фактора в кризових ситуаціях</p> <p>Менеджер в антикризовому управлінні</p> <p>Тема 9. Технологія антикризового управління. Методи і прийоми антикризового менеджменту</p> <p>Антикризовий менеджмент і стійкість фірми</p> <p>Поточне планування та оперативне управління в антикризовому менеджменті</p> <p>Антикризове управління і діагностика криз</p> <p>Тема 10. Ризики в антикризовому управлінні</p> <p>Науково-теоретичні підходи до визначення поняття ризику</p> <p>Класифікація і природа ризиків в антикризовому управлінні</p> <p>Сутність і характер прояву управлінських ризиків</p> <p>Антикризове управління ризиками</p> <p>Засади кадрового менеджменту в кризових ситуаціях</p> <p>Комунікативна діяльність в управлінні кризами та ризиками</p> <p>Технології антикризового управління</p>

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Тема 1. Кризові явища. Їх класифікація та циклічність	лекція, семінарське заняття	4
2.	Тема 2. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку	лекція, семінарське заняття	4
3.	Тема 3. Заходи державного антикризового регулювання	лекція, семінарське заняття	4
4.	Тема 4. Сутність та особливості антикризового управління	лекція, семінарське заняття	4
5.	Тема 5. Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу	лекція, семінарське заняття	4
6.	Тема 6. Стратегія і тактика антикризового управління	лекція, семінарське заняття	4
7.	Тема 7. Банкрутство, ліквідація та санація як методи антикризового управління	лекція, семінарське заняття	4
8.	Тема 8. Особливості кадрового менеджменту в кризових ситуаціях	лекція, семінарське заняття	4
9.	Тема 9. Технологія антикризового управління. Методи і прийоми антикризового менеджменту	лекція, семінарське заняття	4
10.	Тема 10. Ризики в антикризовому управлінні	лекція, семінарське заняття	4
Разом			40

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Види СР	Кількість годин (СР+ консультування)	Контрольні заходи
1.	Тема 1. Кризові явища. Їх класифікація та циклічність	Тематичний пошук додаткової літератури	5	Доповіді, тестування
2.	Тема 2. Життєвий цикл підприємства та стійкість його розвитку	Тематичний пошук додаткової літератури, аналіз статистичних даних	5	Доповіді, тестування, презентація результатів аналізу
3.	Тема 3. Заходи державного антикризового регулювання	Тематичний пошук додаткової літератури	5	Доповіді, тестування
4.	Тема 4. Сутність та особливості антикризового управління	Тематичний пошук додаткової літератури	5	Доповіді, тестування, презентація результатів аналізу
5.	Тема 5. Діагностика виникнення і розвитку кризового процесу	Тематичний пошук додаткової літератури, аналіз статистичних даних	5	Доповіді, тестування, презентація результатів аналізу
6.	Тема 6. Стратегія і тактика антикризового управління	Тематичний пошук додаткової літератури	5	Доповіді, тестування
7.	Тема 7. Банкрутство, ліквідація та санація як методи антикризового управління	Тематичний пошук додаткової літератури, аналіз статистичних даних	6	Доповіді, тестування, презентація результатів аналізу
8.	Тема 8. Особливості кадрового менеджменту в кризових ситуаціях	Тематичний пошук додаткової літератури, аналіз статистичних даних	6	Доповіді, тестування, презентація результатів аналізу
9.	Тема 9. Технологія антикризового управління. Методи і прийоми антикризового менеджменту	Тематичний пошук додаткової літератури, аналіз статистичних даних	6	Доповіді, тестування
10.	Тема 10. Ризики в антикризовому управлінні	Тематичний пошук додаткової літератури	6	Доповіді, тестування, презентація результатів аналізу
11.		Тематичний пошук додаткової літератури	6	Тематичний пошук додаткової літератури
Разом			76	

9. Система та критерії оцінювання курсу

Контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Антикризове управління» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курсу дисципліни «Антикризове управління» поділяється на 2 основні змістові модулі, у межах яких розподілені теми.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання використовуються наступні засоби оцінювання:

- поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на семінарських заняттях, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, правильності виконання практичних завдань та розрахунків, у тому числі запланованих на самостійне опрацювання тощо;

- два рубіжних контролів;

- залік.

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання засоби оцінювання:
захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі заліку.

№ п/п	Поточна навчальна діяльність	Кількість балів								
		Робота на лекції	Активна участь у дискусії	Презентація	Практичні заняття			Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Разом
					Присутність на прак. занятті	Опанування практичними навичками	Тестовий контроль			
1	Змістовий модуль 1 (6 лекц., 3 практ. зан.)	6			3	30	30	21	10	100
	Тема 1.	1			1	6	6			22
	Тема 2.	1				6	6			21
	Тема 3.	1			1	6	6			22
	Тема 4.	1				6	6			
	Тема 5.	2			1	6	6			
	Контрольна робота							21		21
	Індивідуальне завдання								10	10
2	Змістовий модуль 2 (6 лекц., 3 практ. зан.)	6			3	30	30	21	10	100
	Тема 6.	1			1	6	6			22
	Тема 7.	1				6	6			21
	Тема 8.	1			1	6	6			22
	Тема 9	1				6	6			
	Тема 10	2			1	6	6			
	Контрольна робота							21		21
	Індивідуальне завдання								10	10
	Разом	12			6	60	60	42	20	200/2 =100

10. Політика курсу

У результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні:

В результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- загальні основи антикризового управління;
- закономірності, умови та фактори, що обумовлюють появу кризових явищ;
- характер кризових явищ та економічний механізм виникнення кризового стану суб'єкта господарювання;
- основні інструменти діагностики кризи та її глибини;
- сучасні підходи і методи управління в кризових умовах;
- правила, принципи розробки антикризової програми і антикризової стратегії;
- проблеми суб'єкта господарювання, які опинилися в кризовому стані.

вміти:

- проводити експрес-діагностику та поглиблену діагностику фінансового стану з метою виявлення потенційних (прихованих) і наявних кризових ситуацій та явищ;
- опанувати урядові рішення з питань оцінки ймовірності банкрутства;
- аналізувати наявність та глибину кризового стану;
- визначати основні напрямки подолання кризових явищ;
- обирати антикризову стратегію та основні інструментів виходу з кризового стану;

володіти:

- навичками щодо профілактики кризових ситуацій;

- навичками щодо оцінки ймовірності втрат обумовлених розвитком кризи;
- методами прийняття рішень в умовах ризику;
- методами оцінки інвестиційних ризиків;
- механізмами кадрового менеджменту в кризових ситуаціях;
- стратегіями ефективних комунікацій в управлінні кризами та ризиками;
- технологіями антикризового управління;
- засобами розв'язання конфліктів в ситуації розвитку та виходу з кризи.

Академічна доброчесність жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.